

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

Mgr. Radka Nokkala Miltová

Habilitační práce

Ve společenství bohů a hrdinů. Mýty antického světa v české a moravské nástěnné malbě šlechtických venkovských sídel v letech 1650-1690

Oponent

Doc. PhDr. Michal Šroněk, CSc.

Pracoviště oponenta, instituce

Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Text posudku

Mgr. Radka Nokkala Miltová se problematikou světské ikonografie nástěnné malby a šlechtické reprezentace v 17. století zabývá dlouhodobě a její publikace patří k těm mimořádně přínosným. To platí jak pro knihu *Mezi zalíbením a zavržením. Receptce Ovidiových metamorfóz v barokním umění v Čechách a na Moravě* vydanou již v roce 2009 v Brně, tak i pro její další studii *Ve společenství bohů a hrdinů. Mýty antického světa v české a moravské nástěnné malbě šlechtických venkovských sídel v letech 1650–1690*, kterou předkládá jako práci habilitační. Autorka se v ní věnovala patnácti zámeckým objektům v Čechách a na Moravě, které byly v období 1650–1690 opatřeny nástěnnými malbami, jejich objednatelům, provádějícím umělcům a zejména pak jejich ikonografií. Zde nepochybně spočívá nejdůležitější přínos její práce – za pomoci použitých grafických předloh spolehlivě určila tematiku maleb, do té doby často rozpoznanou jen vágně a nepřesně. Již dohledání příslušných grafických předloh je velkým výkonem, který zdaleka přesahuje rámec cvičné umělecko-historické „etudy“ – autorka prokázala, že vedle italských vzorů a snad nejčastěji vytěžovaných ilustrací Ovidiových Proměn, jejichž autorem byl J. W. Baur, se již od 60. let výrazně prosadilo používání francouzských vzorů, které bývaly v našem prostředí spojovány až s dobou 18. století. Další přínos práce spočívá podle mého názoru ve skutečnosti, že autorka vnesla do badatelského povědomí materiál, který stál většinou stranou pozornosti historiků umění z důvodů slabší kvality a někdy špatnému stavu dochování. Ukázala tak na neobyčejně plastickou tvář malířské tvorby druhé poloviny 17. století, do nedávné doby zjednodušeně nahlíženou jen jako výkon několika jedinců. Přesto se nabízí otázka, proč se v nástěnné malbě – na rozdíl od tvorby závěsných a oltářních obrazů – kvalitní projevy objevují sporadicky a se zpožděním, přestože za některými výkony stojí náročná a poučení objednatelů. Jako čtenář jsem vyrozuměl, že stav pramenů nedovoluje nahlédnout až na jednotlivosti (Kroměříž s agilním arcibiskupem či Plumlov, kde objednatel sám vybral příslušné předlohy) do procesu vzniku maleb a jejich programů. Vzhledem k tomu, že jde často o sofistikované a na jednotlivé objednavatele mířící výzdobné celky, bych předpokládal spíše blízkou součinnost objednavatele a vzdělaného konceptora nežli výběr témat samotným malířem. Vedle monografických kapitol věnovaných jednotlivým objektům pokládám za mimořádný přínos práce její závěrečnou část o možnostech interpretace mytologických maleb a o vztahu nástěnných maleb k prostorové dispozici jednotlivých objektů. Obě tyto kapitoly totiž podle mého názoru přesvědčivě dokládají koncepčnost těchto výzdobných celků zdaleka přesahující pouhou dekorativní funkci.

V závěru posudku ještě konstatuji, že jde o knihu mimořádně přínosnou, velmi kvalitní, opřenou o rozsáhlou literaturu, přehledně uspořádanou, čtivou, vybavenou odpovídající obrazovou přílohou a proto se domnívám, že plně splňuje nároky na habilitační práci.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

1. Proč je do textu zařazen výklad o malbách sala terreny na zámku v Holešově, když časově vybočuje z rámce práce a mladší malby nemají vazbu na starší výzdobu?

2. Výběr jednotlivých objektů se soustředil na venkovské zámky a městské realizace byly odsunuty s odůvodněním, že jsou mnohem hlouběji probádány. Přesto se k „městskému“ fondu občasně při komparacích přihlíží (zejména k výmalbě Valdštejnského paláce v Praze). V jednom případě se mi však jeví, že vypuštění palácové městské výzdoby výrazně ochudilo komparační možnosti – a to v případě výzdoby zámku v Roudnici, kterou objednal Václav Eusebius Popel z Lobkovic, který stál také za výmalbou rodového paláce na Pražském hradě, kterou provedl jeden z malířů v práci také pojednaných, a totiž F.V. Harovník. Výzdoba Lobkovického paláce se mi zdá jako velmi důležitý soubor díky své tematické šíři – císařský sál, mytologické scény, personifikace, triumfy, emblémy, svatováclavský soubor. Proč se právě od tohoto objektu autorka odchýlila a nevyužila jej ke komparacím.

Závěr

Habilitační práce Mgr. Radky Nokkala Miltové, Ph.D., „Ve společenství bohů a hrdinů. Mýty antického světa v české a moravské nástěnné malbě šlechtických venkovských sídel v letech 1650-1690“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru dějiny umění.

místo vypracování posudku: Krems a/D

datum: 25. 10. 2021

podpis